

ANSVARLIG RED

ADMINISTRERE

NYHETSREDAKT

8. juni 2010

Kulturarv som må tas vare på

STORGÅRDENE TAR SEG fremdeles flott ut på avstand. Ikke minst i Hedmark kan vi skue ut over et kulturlandskap og betrakte resultatet fra et landbruk i tidligere tider som ga inntektsgrunnlag for enorme låver, storslåtte våningshus og alleer en ellers bare finner ute i den store verden foran slott og adelsseter.

MEN DET VAR da og ikke nå. Nye driftsformer gjør mange av de store bygningene på gårdene overflødige. Et stort antall av dem går ut av bruk og forfaller inntil de i verste fall rives.

HÅ MENER

Vår tids landbruk gir ikke økonomiske vilkår for å holde i hevd så store våningshus.

VÅNINGSHUSENE TAS FORTSATT vare på i rimelig grad, men utfordringen for eierne til å make oppgaven blir stadig større. Vår tids landbruk gir ikke økonomiske vilkår for å holde i hevd så store hus. Forutsetningen ble ikke bedre av at staten fjernet skattefradraget for vedlikehold av våningshus.

SNART ER DET bare på avstand at storgårdene vil se flotte ut. For kommer en nærmere inn på dem, møtes vi av en virkelighet som handler om tak som lekker, fukt og mugg som trenger inn i gedigne rom, og saler eierne ikke lenger har råd til å fyre opp.

TORSDAG MØTES FAGFOLK, bønder, arkitekter og kulturhistorikere til et seminar på Bøndernes hus i Løten for å drøfte hvordan den enestående kulturarven som storgårdene representerer kan tas vare på. Kvelden før har deltakerne satt av til et nærgående studium av Sælid gård utenfor Hamar by. Sælid er et av flere eksempler på en gård som ble bygget i ei tid da eierne hadde råd til det meste og ikke sparte på noe for å framstå på linje med europeiske herregårder.

I DAG KAN eierne av slike gårder søke støtte til restaureringsarbeid fra flere instanser. Men det handler om småbeløp fra et samfunn der samordning og støtte etter en helhetlig plan synes å mangle helt. Denne nokså tilfeldige klattingen må det gjøres noe med.

EN STØTTEORDNING FOR storgårder skal ikke fylle lommeboka til bondefamilien. Det skal være et reelt håndslag fra samfunnet som kan hjelpe dem til videreføre en uvurderlig kulturarv. Og fordi gårdene representerer noe av det ypperste vi har av gammelt håndverk og kunnskap om bygningsteknikk.